

> Retouradres POSTBUS 20201 2500 EE 'S-GRAVENHAGE

Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

**Directie
Verbruiksbelastingen,
Douane en Internationale
aangelegenheden**

Korte Voorhout 7
2511 CW 'S-GRAVENHAGE
POSTBUS 20201
2500 EE 'S-GRAVENHAGE
www.rijksoverheid.nl/fin

Ons kenmerk
2024-0000567042

Uw brief (kenmerk)

Datum 13 december 2024
Betreft Verslag input internetconsultatie gedifferentieerde
verbruiksbelasting alcoholvrije dranken

Bijlagen
1. Verslag input
internetconsultatie

Geachte voorzitter,

Bijgevoegd vindt u het verslag van de internetconsultatie inzake een gedifferentieerde verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken. Veel burgers, gezondheidsexperts en -wetenschappers en bedrijven hebben de gelegenheid te baat genomen om zich via de internetconsultatie uit te spreken over de toekomst van de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken. Het kabinet is hier blij mee. Het is goed om langs deze weg, vanuit allerlei verschillende gezichtspunten, input op dit onderwerp te krijgen. Het kabinet wil de Kamers komend voorjaar informeren over de inzet op de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken en neemt de input van de internetconsultatie hierbij mee.

Op 26 april 2024 is de Contourenbrief gedifferentieerde verbruiksbelasting alcoholvrije dranken aan beide Kamers der Staten-Generaal gestuurd.¹ Tegelijkertijd is deze contourenbrief ter internetconsultatie aangeboden. Eenieder die dat wilde, had van 26 april 2024 tot en met 7 juni 2024 de mogelijkheid om via de website internetconsultatie.nl te reageren op de opties die in de contourenbrief zijn opgenomen. De internetconsultatie heeft geleid tot 442 reacties van burgers, gezondheidsexperts en -wetenschappers en bedrijven. 342 van hen hebben ervoor gekozen hun reactie openbaar te plaatsen. Het verslag bevat een weergave van de binnengekomen reacties en is als bijlage bij deze brief opgenomen.

Het verslag is opgedeeld in drie delen: deel I bevat een samenvatting van de reacties van burgers, deel II van de reacties van gezondheidsexperts en -wetenschappers en in deel III zijn de reacties van bedrijven

¹ Kamerstukken II 2023/24, 32140, 186.

weergegeven, waaronder in dit geval ook brancheorganisaties worden verstaan.

**Directie
Verbruiksbelastingen,
Douane en Internationale
aangelegenheden**

Ons kenmerk
2024-0000567042

Deel I: Burgers, Deel II: Gezondheidsexperts en -wetenschappers

Uit de internetconsultatie blijkt dat een overgrote meerderheid van de burgers voorstander is van de omzetting naar een gedifferentieerde verbruiksbelasting op basis van het suikergehalte van de drank. Vanuit de gezondheidsexperts en -wetenschapshoek is de reactie zelfs unaniem dat het baseren van de verbruiksbelasting op het suikergehalte een goed idee is, omdat dit een bijdrage kan leveren aan het vanzelfsprekend maken van een gezond voedingspatroon en het terugdringen van overgewicht en obesitas. Zowel burgers als gezondheidsexperts en -wetenschappers geven hierbij in meerderheid aan voorstander te zijn van het belasten van zowel toegevoegde suikers als natuurlijke suikers.

Deel III: Bedrijven en brancheorganisaties

Ook de bedrijven geven in hun reacties in overgrote meerderheid aan het belangrijk te vinden dat overgewicht wordt teruggedrongen en onderschrijven het belang van suikerreductie daarbij. Wat betreft de specifieke wenselijkheid van de omzetting naar een gedifferentieerde verbruiksbelasting geven de reacties van bedrijven een meer diffuus beeld. Veel bedrijven wijzen op de budgettaire aspecten van de omzetting: zij geven aan dat het streven naar budgetneutraliteit bij de omzetting, de omzetting bemoeilijkt vanwege de hoge tarieven voor sommige categorieën van dranken. Hierbij wordt gewezen op de kans op duurdere boodschappen en grenseffecten. Ook op de vraag of het wenselijk is onderscheid te maken tussen natuurlijke suikers en toegevoegde suikers reageren bedrijven verschillend, wat gezien de belangen die zij behartigen ook logisch is. Veel bedrijven spreken daarbij geen voorkeur uit voor een scenario. Verder is opvallend dat een aantal bedrijven aangeeft dat ook naar een suikerbelasting op voedingsmiddelen gekeken zou moeten worden. Wat betreft de vragen naar de koppeling tussen de verbruiksbelasting en de minimumaccijns op bier reageren de meeste bedrijven die niet in deze branche actief zijn neutraal, in de zin dat zij aangeven dat de discussie wat hen betreft nu over het tegengaan van suikerconsumptie via dranken gaat.

Voor een totaalbeeld van de binnengekomen reacties verwijs ik u graag naar het bijgevoegde verslag.

Mede namens de staatssecretaris van Jeugd, Preventie en Sport,

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Financiën

**Directie
Verbruiksbelastingen,
Douane en Internationale
aangelegenheden**

Ons kenmerk
2024-0000567042

T. van Oostenbruggen

CONSULTATIEVERSLAG: Internetconsultatie Contourenbrief gedifferentieerde verbruiksbelasting alcoholvrije dranken

Aanleiding

Op 26 april 2024 is de Contourenbrief gedifferentieerde verbruiksbelasting alcoholvrije dranken aan beide Kamers der Staten-Generaal gezonden. Tegelijkertijd is deze contourenbrief ter Internetconsultatie aangeboden. Eenieder die dat wilde, had van 26 april 2024 tot en met 7 juni 2024 de mogelijkheid om via de website internetconsultatie.nl te reageren op de opties die in de contourenbrief zijn opgenomen. De Internetconsultatie heeft geleid tot 442 reacties van onder andere burgers, bedrijven, wetenschappers en belangenbehartigers. 342 van hen hebben ervoor gekozen hun reactie openbaar te plaatsen. Dit verslag bevat een weergave van de binnengekomen reacties.

Dit verslag is opgedeeld in drie delen. In deel I is een samenvatting van de reacties van burgers weergegeven. Van de 442 reacties waren er 364 van burgers. Deel II bevat een samenvatting van de reacties van gezondheidsexperts en -wetenschappers, waaronder ook instellingen als het Voedingscentrum. In dit deel zijn 51 reacties binnengekomen. Deel III geeft de reacties van bedrijven weer, waaronder in dit geval ook brancheorganisaties worden verstaan.

Ter achtergrondinformatie: op dit moment geldt in de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken een vlak tarief van € 26,13 per hectoliter. Het tarief voor alle dranken die onder de verbruiksbelasting vallen, is op dit moment dus gelijk. Zuivel- en sojadranken en mineraalwater zijn op dit moment van de verbruiksbelasting uitgezonderd. Vanuit het oogpunt van de volksgezondheid wordt voorgesteld om het huidige stelsel om te zetten naar een gedifferentieerde verbruiksbelasting op basis van het suikergehalte van de drank (hierna: gedifferentieerde verbruiksbelasting). Daarbij geldt: hoe minder suiker, hoe lager de belasting. Dranken met geen of weinig suiker zullen daardoor naar verwachting goedkoper worden dan nu, dranken met veel suiker duurder dan nu. De ministeries van Financiën en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) hebben in juli 2023 een onderzoek aan de Kamer gezonden naar de vraag hoe de huidige verbruiksbelasting zo kan worden aangepast dat de consumptie van suiker via alcoholvrije dranken zoveel mogelijk kan worden verminderd. Uit het onderzoek blijkt dat een gedifferentieerde verbruiksbelasting resulteert in een afname van 15- tot 18% van de verkoop van suiker via alcoholvrije dranken.¹

In de contourenbrief die ter Internetconsultatie is aangeboden, is een vijftal mogelijke scenario's voor een gedifferentieerde verbruiksbelasting uiteengezet. In scenario I vallen alle alcoholvrije dranken onder de gedifferentieerde verbruiksbelasting. In de scenario's die volgen, wordt er steeds een categorie dranken (extra) uitgezonderd. Dit resulteert in de volgende scenario's:

Scenario I: geen dranken uitgezonderd;

Scenario II: mineraalwater uitgezonderd;

¹ Kamerstukken II 2022/23, 31532, nr. 283.

Scenario III: mineraalwater uitgezonderd en zuivel- en sojadranken met een laag suikergehalte uitgezonderd (met andere woorden: magere melk, halfvolle melk en volle melk uitgezonderd);

Scenario IVa: mineraalwater uitgezonderd, zuivel- en sojadranken uitgezonderd, en pure vruchten- en groentesappen belast met het laagste tarief;

Scenario IVb: mineraalwater uitgezonderd, zuivel- en sojadranken uitgezonderd, en pure vruchten- en groentesappen uitgezonderd.

Ook is in de contourenbrief ingegaan op andere aspecten die bij een gedifferentieerde verbruiksbelasting van belang zijn, zoals de vraag hoe bij een gedifferentieerde verbruiksbelasting moet worden omgegaan met de huidige koppeling van het tarief van de verbruiksbelasting aan het minimumbedrag in de bieraccijns. Die koppeling is gemaakt vanuit het uitgangspunt dat alcoholische dranken niet lager mogen worden belast dan alcoholvrije dranken ('bier niet lager belasten dan fris').

De vragen die bij de Internetconsultatie zijn voorgelegd, zijn de volgende:

- 1) Vindt u dat de overheid overgewicht en obesitas moet bestrijden door de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken voortaan te baseren op het suikergehalte van de drank? Hierdoor worden dranken die geen of weinig suiker bevatten goedkoper dan nu, en dranken die veel suiker bevatten duurder dan nu.
- 2) Vindt u dat de belasting moet gelden voor alle alcoholvrije dranken, ongeacht of die natuurlijke of toegevoegde suikers bevatten? Of moet de belasting alleen gelden voor dranken met toegevoegde suikers, met als gevolg dat de prijs voor deze dranken extra sterk stijgt?
- 3) Welk scenario heeft het meest uw voorkeur en waarom?
- 4) Welk scenario heeft het minst uw voorkeur en waarom?
- 5) Vindt u dat bier altijd hoger belast moet zijn dan alcoholvrije dranken, ook als die alcoholvrije dranken veel suiker bevatten? En maakt het daarbij voor u uit dat de accijns op alcoholhoudende bieren hierdoor omhooggaat?

Elke vraag bevatte een toelichting met achtergrondinformatie. De vragen, de achtergrondinformatie en de reacties zijn nog steeds in te zien via:
www.internetconsultatie.nl/contourenbriefverbruiksbelasting

Deel I: Reacties burgers

Van de 442 reacties op de Internetconsultatie waren er 364 afkomstig van burgers. Het overgrote deel van hen vindt dat de overheid overgewicht moet bestrijden door de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken voortaan te baseren op het suikergehalte van de drank. Verder vindt een ruime meerderheid dat de belasting moet gelden voor alle suikers, dus niet alleen voor toegevoegde suiker. Wel wordt daarbij geregeld de opmerking gemaakt *'met uitzondering van (karne)melk'*.

Een rode draad in de beantwoording op de vragen over de scenario's is dat velen willen voorkomen dat *'geitenpaadjes mogelijk zijn waarmee producenten regels/bedoeling omzeilen'* zoals *'trucs met bijv. een druppel melk'*. Zij stellen dat uitzonderingen altijd tot problemen leiden. Dit is ook de belangrijkste reden dat een ruime meerderheid de minste voorkeur heeft voor de scenario's IVa en IVb. Met dezelfde argumentatie heeft ongeveer een derde van de burgers de meeste voorkeur om geen enkele drank uit te zonderen (scenario I). Een derde heeft de meeste voorkeur voor scenario III (uitzondering voor

mineraalwater en zuivel en sojadranken met laag suikergehalte), want *'deze dranken dragen niet bij aan obesitas' en 'meest normaal voor gezonde consumptie'*. Hiernaast wil bijna een vijfde van de mensen alleen mineraalwater uitzonderen (scenario II).

Het laatste onderwerp in de Internetconsultatie betrof twee vragen, namelijk: Vindt u dat bier altijd hoger belast moet zijn dan alcoholvrije dranken, ook als deze veel suiker bevatten? En maakt het daarbij voor u uit dat de accijns op alcoholhoudende bieren hierdoor omhooggaat. Ongeveer de helft van de burgers reageert positief op de eerste vraag en maakt het niet uit dat accijns op bier stijgt. Want *'als we de jeugd niet tot alcohol drinken willen aanzetten, dan moet inderdaad de accijns op bier maar wat omhoog'*. Minder dan de helft van de burgers staat niet achter dit gezondheidsbeleid. Velen van hen geven aan dat *'hier appels met peren vergeleken worden'* en dat *'dit het nodeloos ingewikkeld maakt'*.

Tot slot moet vermeld worden dat een column van invloed lijkt te zijn geweest op het verloop van de reacties op deze internetconsultatie. Het gaat hierbij om de column 'welke frisdranktaks wilt u?' van Martijn Katan, die op 16 mei 2024 is gepubliceerd in het NRC Handelsblad. In de column ging de heer Katan, biochemicus en emeritus-hoogleraar voedingsleer aan de Vrije Universiteit Amsterdam, in op de vragen van de Internetconsultatie. De column eindigde met de oproep aan de lezer om te reageren op de consultatie, met een verwijzing naar de internetconsultatiewebsite. Het effect van deze column is terug te zien in het aantal reacties. De consultatieperiode bedroeg zes weken, waarbij in de eerste drie weken 42 burgers reageerden. Nadat de column werd gepubliceerd, reageerden in de laatste drie weken nog eens 322 mensen. Dit lijkt een weerslag te hebben gehad op de reacties, in de zin dat na de column naar verhouding meer mensen reageerden die positief dachten over een gedifferentieerde verbruiksbelasting. De korte samenvatting die hierboven gegeven is, geeft de hoofdlijn weer die passend is voor zowel de reacties voor als na deze column. In het uitgebreidere verslag hieronder zijn de verschillen inzichtelijk gemaakt. Per antwoord wordt eerst de totaalscore weergegeven en daarna, tussen vierkante haken, de score tot het verschijnen van de column.

Verslag reactie burgers

Hieronder staan per vraag in percentages uitgedrukt hoe burgers hebben gereageerd. Zoals hierboven aangegeven, wordt per antwoord eerst de totaalscore weergegeven (niet tussen vierkante haken) en daarna, tussen haken, de score *tot* het verschijnen van de column. Hierna volgen enkele citaten die een beeld geven van de opmerkingen en argumenten die door burgers zijn gegeven. Deze citaten staan cursief weergegeven.

Vraag 1 Suikerbelasting goed idee?

(Vindt u dat de overheid overgewicht en obesitas moet bestrijden door de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken voortaan te baseren op het suikergehalte van de drank? Hierdoor worden dranken die geen of weinig suiker bevatten goedkoper dan nu, en dranken die veel suiker bevatten duurder dan nu.)

Ja: 96% [71%]. (*Uitstekend idee.*) (*Het consumeren van suiker is niet gezond. Helaas is het consumeren van veel zoetstoffen ook niet gezond.*) (*En ook goede voorlichting.*) (*Jazeker, voorlichting et cetera werkt niet voor het gros.*) (*Slecht voor je gewicht en slecht voor je tanden.*) (*Ja, en zo snel mogelijk!*)

Nee: 4% [28%]. *(We weten uit ervaringen – denk aan roken – dat dit niet helpt.) (Mensen tegen zichzelf beschermen, is geen taak van de overheid.) (De WHO zegt dat Kunstmatige zoetstoffen en suikervervangers niet helpen bij gewichtsverlies en kunnen op lange termijn zelfs een gezondheidsrisico vormen. Mensen moeten hun dieet veranderen en niet bv. suikervrije koekjes eten en frisdrank drinken i.v.m. calorieën.) (Het probleem heeft een zodanig niveau bereikt, dat het niet aan de economische beslissing van consument en producent moet worden overgelaten.)*

Vraag 2 Alle suikers of alleen toegevoegde suikers?

(Vindt u dat de belasting moet gelden voor alle alcoholvrije dranken, ongeacht of die natuurlijke of toegevoegde suikers bevatten? Of moet de belasting alleen gelden voor dranken met toegevoegde suikers, met als gevolg dat de prijs voor deze dranken extra sterk stijgt?)

Ja, alle suikers: 80% [55%]. *(Het verschil tussen natuurlijke of toegevoegde suikers is een wangedrocht dat berust op het frame dat "natuurlijk" goed is en "toegevoegd" fout. De suikers zijn suikers, het lichaam reageert daar op dezelfde manier op en voor een resultaat dat de volksgezondheid ten goede komt dient alle suiker belast.) (Ook des te meer toegevoegde zoetmiddelen, des te hoger de belasting) (M.u.v. (karne)melk.)*

Nee, alleen toegevoegde suikers: 17% [32%]. *(Want melksuikers tellen niet mee.) (Boven een bepaald niveau aan natuurlijke suikers. Sap bevat inderdaad veel suikers, maar ik heb liever dat iemand een pak sap per dag drinkt dan een fles cola. Mogelijk maakt sap "echt" fruit ook toegankelijker?) (Belasten op toegevoegde suikers, waarbij concentratie van natuurlijke suikers - bijvoorbeeld uit vruchtensappen - ook geldt als toevoegen.) (Maar wel vruchtensappen.)*

Geen antwoord op de vraag: 5% [13%]. *(Geen belasting.) (Alle dranken met toegevoegde suikers moeten extra belast worden. Daarnaast vruchtensappen met een gehalte boven een x-procent.)*

Vraag 3 Welk scenario heeft het meest uw voorkeur en waarom?

Scenario I: geen dranken uitgezonderd.

Scenario II: alleen mineraalwater uitgezonderd.

Scenario III: mineraalwater uitgezonderd. Zuivel en sojadranken met een laag suikergehalte uitgezonderd.

Scenario IVa: mineraalwater uitgezonderd. Zuivel en sojadranken uitgezonderd (ongeacht suikergehalte). Pure vruchten- en groentesappen belast met het laagste tarief.

Scenario IVb: mineraalwater uitgezonderd. Zuivel en sojadranken uitgezonderd (ongeacht suikergehalte). Pure vruchten- en groentesappen uitgezonderd.

Welk scenario heeft het meest uw voorkeur en waarom?

Scenario I: 39% [22%]. *(Makkelijk, geen gedoe.) (Uitzonderingen leiden altijd tot problemen.) (Eenvoudigst te handhaven, minste kans op gesjoemel door fabrikanten.) (Maar alleen als het suiker bevat: 0,0 gram suiker = geen belasting.) (Dit schept helderheid voor consumenten en fabrikanten, ook begrijpelijk voor buitenlandse fabrikanten en importeurs.)*

Scenario II: 18% [17%]. *(Alle andere scenario's veronderstellen gezondheidsvoordelen, die de suikergehalte s zouden compenseren. M.i. een verkeerd signaal) (Uiteraard alleen mineraalwater waar geen suiker aan is toegevoegd.) (Water belasten onlogisch i.t.t. vruchten- en groentesappen.)*

Scenario III: 34% [39%]. *(Want deze dranken dragen niet bij aan obesitas.) (Want consistent en systematisch) (Voorkomt trucs met bv druppel melk.) (Meest normaal voor gezonde consumptie.) (Anders kun je zuivel en sojadrink zo zoet maken als frisdrank.) (Maar alleen als onder zuivel 'gewone' melk en karnemelk wordt verstaan, niet yogidrink achtige melk.)*

Scenario IVa: 1% [2%].

Scenario IVb: 5% [17%]. *(Het drinken van zuivel en vruchten/groentesappen mag best gestimuleerd worden, mits met mate. Want hiermee krijgt men ook goede voedingsstoffen binnen.) (Toevoegen van suiker moet belast worden.) (Zuivel en sappen bevatten nog wel goede voedingsstoffen. Ze gaan belasten zou raar zijn.)*

Geen antwoord op de vraag: 4% [2%]. *(Scenario I m.u.v. melk en karnemelk.)*

Vraag 4 Welk scenario heeft het minst uw voorkeur en waarom?

Scenario I: 15% [32%], maar om heel uiteenlopende redenen. Ten eerste omdat een deel van de mensen dit scenario niet goed begrepen heeft, omdat zij aangeven dat er dan geen verschil in suikergehalte wordt gemaakt. Andere redenen zijn bijvoorbeeld: *(Mineraalwater belasten slaat de plank mis.) (Want water en zuivel zijn ondanks de evt. suikers weer nuttig voor andere dingen.) (Want belasting moet het toevoegen van extra suiker ontmoedigen.)*

Scenario II: 1% [3%]

Scenario III: 1% [0%]

Scenario IVa en IVb: 76% [53%], een vijfde van deze mensen maakte geen keuze tussen variant a of b. Van de mensen die wel een keuze maakte tussen IVa of IVb had het grootste deel de minste voorkeur voor scenario IVb. *(Omdat dan geitenpaadjes mogelijk zijn waarmee industrie regels/bedoeling omzeilen.) (Schiets doel voorbij.) (Te veel uitzonderingen, houd het simpel en doelmatig.) (Voor de meeste consumenten niet uit te leggen. Dat blijkt al uit de huidige maatschappelijke discussies. Het laat te duidelijk zien dat de overheid zich laat beïnvloeden door lobby's. Daarmee daalt het algemeen vertrouwen in de overheid nog verder.)*

Geen antwoord op de vraag: 6% [10%], met name alle andere scenario's dan scenario I. *(Want te ingewikkeld) (Want te veel uitzonderingen dus fraudemogelijkheden)*

Vraag 5 Bier altijd hoger belasten dan alcoholvrije dranken?

(Vindt u dat bier altijd hoger belast moet zijn dan alcoholvrije dranken, ook als die alcoholvrije dranken veel suiker bevatten? En maakt het daarbij voor u uit dat de accijns op alcoholhoudende bieren hierdoor omhooggaat?)

Ja, bier altijd hoger belast en ja, maakt niet uit dat accijns op bier stijgt: 53% [41%], waarbij in de reacties de kostprijs en accijns soms door elkaar liep. *(Alcohol is namelijk nog schadelijker voor de gezondheid dan suiker.) (Ik zie dat alcoholvrij bier ongeveer tweemaal zoveel suiker heeft als bier met alcohol, dus als alcoholvrij bier duurder wordt dan 'gewoon' bier en we (de jeugd) niet tot alcohol drinken willen aanzetten, dan moet inderdaad de accijns op bier maar wat omhoog.) (In bier zit alcohol en suiker, dubbel slecht dus dubbel betalen) (Vanuit eigen ervaring in een jongerencentrum ondersteun ik het principe dat bier of andere dranken met alcohol, duurder moeten zijn dan niet alcoholhoudende dranken.)*

Ja, bier altijd hoger belast en nee, maakt wel uit dat accijns op bier stijgt: 2% [0%].

Nee, bier niet altijd hoger belast: 36% [46%]. *(Niet koppelen.) (Appels met peren vergelijken.) (Heeft niks met elkaar te maken, geen valide vergelijking.) (Ik denk dat hier 2 verschillende onderwerpen teveel door elkaar heen beginnen te lopen. Dat maakt het nodeloos ingewikkeld. Behandel ontmoediging van alcohol apart van beperken suikerinname om obesitas te voorkomen.) (Alcoholhoudende drank heeft een ander effect op de gezondheid. Dit staat los van elkaar.) (Alcohol zijn ook calorieën, word je ook dik van) (Dan wordt het nog aantrekkelijker om over de grens te kopen) (Beste overheid, KISS - keep it simpel and stupid - qua uitvoering en ga geen uitzonderingen en moeilijkheden zoeken) (Suiker en alcohol gelijk belasten)*

Geen antwoord op de vraag: 9% [13%], waarvan de grootste helft stelde dat accijns op bier met alcohol omhoog mag, maar niet alcoholvrij bier zonder toegevoegde suiker c.q. laat alcoholvrij bier in het systeem van frisdrank vallen. De kleinste helft had geen mening of gaf aan het een lastige vraag te vinden.

Deel II: Reacties gezondheidsexperts en – wetenschappers

Uit de gezondheids- en wetenschapshoek hebben diverse hoogleraren, (universitair) docenten, onderzoekers, artsen, diëtisten, organisaties en kennisinstellingen (hierna kortweg: gezondheidsexperts en -wetenschappers) gereageerd. In totaal zijn er vanuit deze hoek 51 reacties binnengekomen. Uit de reacties blijkt dat gezondheidsexperts en -wetenschappers eenduidig voorstander zijn van de omzetting van de huidige verbruiksbelasting naar een gedifferentieerde verbruiksbelasting. Eerst volgt een beschrijving van deze groep, gevolgd door een verslag van de binnengekomen reacties.

- Er zijn 21 nagenoeg identieke reacties binnengekomen afkomstig van hoogleraren, (universitair) docenten, onderzoekers en kennisinstellingen op het gebied van gezondheid en voeding (hierna: "de groep van 20 gezondheidsexperts en de Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie"), waaronder een hoogleraar medicijnen, een hoogleraar arts internist-endocrinoloog en een docent voeding en rechten van Maastricht Universiteit, een epidemioloog, een hoogleraar sociale epidemiologie respectievelijk ruimtelijke diversiteit en ongelijkheid in stedelijke gezondheid van Universiteit Utrecht respectievelijk Erasmus Universiteit Rotterdam, een hoofddocent consumptie en gezonde leefstijl van Wageningen Universiteit, een epidemioloog en tevens hoofddocent epidemiologie en data science van Amsterdam UMC, het Mulier instituut, de City Deal gezonde en duurzame voedselomgeving, de Beroepsvereniging Gewichtsconsulenten Nederland en de Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie (een initiatief van

22 samenwerkende gezondheidsfondsen om chronische ziekten te voorkomen door het gezamenlijk verbeteren van de gezondheid van de jeugd).

- Drie (emeritus) hoogleraren uit het voedingsdomein van Vrije Universiteit, Wageningen Universiteit en Maastricht Universiteit (hierna: "de drie (em.) hoogleraren") hebben gezamenlijk een reactie ingediend. Het gedachtegoed is genoemd door een van deze hoogleraren in een column het NRC van 16 mei 2024. Op basis hiervan zijn 2 zelfde soort reacties ingediend, waarvan een door een arts en een door een adviesbureau.
- Er zijn afzonderlijke reacties ingediend door de volgende organisaties: Consumentenbond, TNO, ProVeg Nederland en de True Animal Protein Price Coalitie (TAPP Coalitie) en Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP, en het Trimbos instituut.
- Er zijn 19 overige individuele reacties ingediend waarvan 9 door diëtisten en voedingsdeskundigen, 4 door artsen, 3 door hoogleraren en een universitair docent, en 3 door bedrijven in het gezondheidsdomein.
- Het Voedingscentrum heeft gereageerd door middel van een buiten de internetconsultatie om ingestuurde brief, die wordt meegenomen in deze samenvatting.

Verslag reactie gezondheidsexperts en -wetenschappers

Vraag 1: Suikerbelasting goed idee?

(Vindt u dat de overheid overgewicht en obesitas moet bestrijden door de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken voortaan te baseren op het suikergehalte van de drank? Hierdoor worden dranken die geen of weinig suiker bevatten goedkoper dan nu, en dranken die veel suiker bevatten duurder dan nu.)

Alle reacties uit de gezondheids- en wetenschapshoek zijn unaniem dat het baseren van de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken op het suikergehalte een goed idee is, omdat dit een bijdrage kan leveren aan het vanzelfsprekend maken van een gezond voedingspatroon en het terugdringen van overgewicht en obesitas. Zij verwachten dat de verkoop en consumptie van suikerrijke dranken door de belasting zal worden verlaagd en dat fabrikanten het suikergehalte van dranken zullen verlagen. Het Voedingscentrum geeft hierbij specifiek aan dat het belangrijk is om de effecten van de maatregel te monitoren, omdat deze van tevoren niet precies te voorspellen zijn. Tevens is hun advies om opbrengsten van de verbruiksbelasting in te zetten voor meer maatregelen ter bevordering van een gezonde leefstijl, omdat veel verschillende factoren van invloed zijn. Ook de groep van 20 gezondheidsexperts en de Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie, Consumentenbond en TNO wijzen er specifiek op dat een breder pakket aan maatregelen nodig is om de voedselomgeving gezonder te maken.

Vraag 2 Alle suikers of alleen toegevoegde suikers?

(Vindt u dat de belasting moet gelden voor alle alcoholvrije dranken, ongeacht of die natuurlijke of toegevoegde suikers bevatten? Of moet de belasting alleen gelden voor dranken met toegevoegde suikers, met als gevolg dat de prijs voor deze dranken extra sterk stijgt?)

Het overgrote deel, waaronder het Voedingscentrum, de groep van 20 gezondheidsexperts en de Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie, Consumentenbond, TNO en ProVeg, is voorstander van het belasten van suiker zonder dat onderscheid wordt gemaakt in toegevoegde suikers en van nature aanwezige suikers

in dranken omdat de bron van suiker voor de gezondheid niet uitmaakt. Dit sluit aan bij het advies van de Gezondheidsraad om zo min mogelijk suikerhoudende dranken te drinken.

Ander advies van de Gezondheidsraad is om enkele porties zuivel per dag te nemen. Daarom is het advies van onder meer het Voedingscentrum om zuiveldranken die niet met suiker gezoet zijn minder hoog te belasten dan zuiveldranken die wel gezoet zijn. De drie (em.) hoogleraren gaan nog een stap verder, zij geven aan dat melksuiker uitgezonderd dient te worden omwille van het advies van de Gezondheidsraad om zuivel te consumeren en omdat melk voor zover hen bekend is geen relevante oorzaak is van obesitas. ProVeg en TAPP Coalitie vinden dat de hoogte van de belasting moet worden bepaald door de hoeveelheid suiker in de drank, en vinden dat daar geen uitzonderingspositie in past voor melk of fruitsappen.

Vraag 3 Welk scenario heeft het meest uw voorkeur en waarom?

Over het algemeen heeft scenario 3 de voorkeur (uitzonderen van mineraalwater en zuivel en sojadranken met een laag suikergehalte), omdat dit scenario het meest in lijn is met de adviezen van de Gezondheidsraad en het Voedingscentrum. Het Voedingscentrum geeft in de inbreng ook aan voorstander te zijn van scenario 3. Ook de groep van 20 gezondheidsexperts en de Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie, Consumentenbond en TNO hebben voorkeur voor dit scenario. Zij merken daarbij wel op dat volle zuivel niet opgenomen is in de Schijf van Vijf. Tevens geven zij aan dat het systeem dynamisch ingericht moet zijn zodat het kan veranderen op het moment dat inzichten van de Gezondheidsraad veranderen.

Scenario 1 (geen dranken uitzonderen) en 2 (uitzonderen van mineraalwater) zijn volgens het Voedingscentrum ook redelijk in lijn met de adviezen van henzelf en de Gezondheidsraad, maar hebben als nadeel dat ongezoete zuiveldranken en plantaardige alternatieven hoger belast zullen worden dan nu. Omdat zuivel en plantaardige alternatieven deel uitmaken van de Schijf van Vijf, is het volgens het Voedingscentrum onwenselijk om deze hoger te gaan belasten. De drie (em.) hoogleraren geven aan dat scenario 1 met reguliere melk en karnemelk uitgezonderd hun voorkeur zou hebben (nieuw scenario). Water en andere suikervrije dranken worden in dit scenario wel belast, vanuit het oogpunt dat transport en verpakking van mineraalwater schadelijk zijn voor het milieu en klimaat, terwijl dit voor kraanwater niet geldt.

ProVeg en de TAPP Coalitie zijn van mening dat de duurzame, gezonde en plantaardige optie goedkoper moet zijn dan de dierlijke tegenhanger. Zij geven aan dat melk in de meeste gevallen meer suiker bevat dan veel plantaardige alternatieven. Daarom pleiten zij juist voor scenario 1 of 2. Zij merken op dat daarmee ook een bijdrage wordt geleverd aan de eiwittransitie, waarmee de druk op het milieu wordt verminderd en wordt bijgedragen aan de bestrijding van klimaatverandering, een betere volksgezondheid en een beter dierenwelzijn. De overheid onderschrijft aldus ProVeg en de TAPP Coalitie wel het belang van de eiwittransitie en heeft hier ambitieuze doelen voor gesteld, maar is nog niet tot concrete maatregelen gekomen. Het kiezen voor scenario 1 of 2 zou aldus hen een eerste stap kunnen zijn. Ook STAP kiest voor scenario 2.

In enkele reacties wordt de opmerking gemaakt dat uitzonderingsposities omslachtig en niet nodig zijn. Respondenten geven aan een voorkeur voor scenario I te hebben, waarin geen dranken worden uitgezonderd. Een alternatief dat meerdere keren wordt aangedragen is het heffen van belasting op basis van toegevoegd suiker.

Een hoogleraar tuinbouw van Wageningen Universiteit draagt het nutriscore systeem aan als nieuwe oplossing, waarbij nutriënten bepalend zijn in plaats van enkel het suikergehalte.

Vraag 4 Welk scenario heeft het minst uw voorkeur en waarom?

Scenario IVb (mineraalwater en alle zuivel, sojadranken, pure vruchten- en groentesappen uitgezonderd) heeft met een grote meerderheid de minste voorkeur. Dit wordt onderschreven door het Voedingscentrum, de groep van 20 gezondheidsexperts en de Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie, de drie (em.) hoogleraren, Consumentenbond, TNO en STAP. In scenario IVb worden sappen en met suiker gezote zuivel en sojadranken uitgezonderd, terwijl deze veel suikers bevatten en niet in de Schijf van Vijf staan. De groep van 20 gezondheidsexperts en de Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie noemt het scenario het meest complex en fraudegevoelig. De drie (em.) hoogleraren geven aan dat sommige gezonde melkvervangers in dit scenario onterecht worden uitgesloten. Tevens geven zij aan dat transport en verpakking van mineraalwater schadelijk is voor milieu en klimaat, en dat mineraalwater daarom geen voorkeurspositie verdient tegenover andere suikervrije dranken die in dit scenario niet uitgezonderd worden.

ProVeg en TAPPC geven aan dat zowel in scenario's 3, 4a en 4b dierlijke producten worden uitgezonderd, waarmee de verkeerde prijsprikkels zouden worden gegeven ten aanzien van de eiwittransitie en doelstellingen van supermarkten op dit vlak.

Vraag 5 Bier altijd hoger belasten dan alcoholvrije dranken?

(Vindt u dat bier altijd hoger belast moet zijn dan alcoholvrije dranken, ook als die alcoholvrije dranken veel suiker bevatten? En maakt het daarbij voor u uit dat de accijns op alcoholhoudende bieren hierdoor omhooggaat?)

Het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP en het Trimbos-instituut zijn van mening dat de accijns op alcoholhoudend bier altijd hoger moet zijn dan de verbruiksbelasting op alcoholvrije bieren en andere alcoholvrije dranken, ook al heeft dat tot gevolg dat de accijns op alcoholhoudend bier zal stijgen. Het Trimbos-instituut geeft aan dat alcoholhoudende dranken het risico op circa 200 lichamelijke en mentale aandoeningen en ziekten vergroten en dat het verhogen van de prijs van alcohol volgens de Wereldgezondheidsorganisatie één van de beleidsmaatregelen is die het meest kosteneffectief, betaalbaar en uitvoerbaar is in het voorkomen en verminderen van alcoholgebruik en alcohol schade.

Wat aldus STAP in ieder geval niet moet gebeuren, is een uitzonderingspositie voor alcoholvrij bier. Stimulering van de verkoop van alcoholvrij bier is geen doelstelling van het Nationaal Preventieakkoord. Zowel STAP als het Trimbos-instituut geven aan dat niet is aangetoond dat de toegenomen consumptie van alcoholvrij bier bijdraagt aan het verminderen van de alcoholproblematiek in Nederland. Het Trimbos-instituut geeft aan dat ook het omgekeerde zou waar kunnen zijn, namelijk dat 0.0 dranken ervoor zouden kunnen zorgen dat jongeren eerder de overstap maken naar alcoholhoudende dranken. Daarom is aldus het Trimbos-instituut meer wetenschappelijke kennis noodzakelijk over 0.0 dranken voordat er advies gegeven kan worden of 0.0 dranken wel of niet hoger belast dienen te worden dan andere alcoholvrije dranken, ook als die alcoholvrije dranken veel suiker bevatten.

Onder de overige reacties zijn de meningen wat meer verdeeld. Het voedingscentrum, de groep van 20 gezondheidsexperts en de Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie en TNO adviseren net als STAP om alcoholhoudende dranken altijd hoger te belasten en voor de consument duurder te maken dan alcoholvrije dranken. Argumenten hiervoor zijn dat advies van de Gezondheidsraad is om geen alcohol te drinken. Daarnaast geldt dat dranken met alcohol in veel gevallen ook suiker bevatten. De drie (em.) hoogleraren geven daarentegen aan dat in andere landen niet wordt gezien dat een suikerbelasting ertoe leidt dat mensen frisdrank gaan vervangen door bier. Daarom hoeft dit punt wat hen betreft in dit stadium niet meegenomen te worden in de beslisvorming, wel is monitoring van het effect op de consumptie van alcohol nodig. In meerdere overige reacties worden vraagtekens gesteld bij de inwisselbaarheid van frisdrank voor alcoholische dranken en wordt geen duidelijke voorkeur uitgesproken.

Overige noties

Zowel het Voedingscentrum als de groep van 20 gezondheidsexperts en de Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie, TNO en Consumentenbond adviseren om de (extra) opbrengsten van de maatregel in te zetten voor meer maatregelen ter bevordering van een gezonde leefstijl of het goedkoper maken van gezondere producten. Dit kan bijvoorbeeld door prijsverlaging van gezonde producten of door de inzet van gratis gezonde schoolmaaltijden. Door dit duidelijk te communiceren richting consumenten, zal het draagvlak voor, en het effect van, de maatregel naar verwachting groter zijn.

De groep van 20 gezondheidsexperts en de Alliantie Voeding voor de Gezonde Generatie en Consumentenbond geven tot slot aan dat de ontwikkelingsmogelijkheden die in de huidige verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken bestaan, in een nieuw systeem moeten worden voorkomen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het feit dat dranken al snel onder de zuiveluitzondering vallen, waardoor ook vruchtensappen die een vleugje zuivel bevatten geen verbruiksbelasting zijn verschuldigd. Via de vormgeving van een gedifferentieerde verbruiksbelasting kan dit in de toekomst worden voorkomen. In de contourenbrief wordt ingegaan op dit aspect van de verbruiksbelasting.

Deel III: Reacties bedrijven

Naast burgers en gezondheidsexperts en -wetenschappers heeft een groot aantal bedrijven, belangenbehartigers en brancheorganisaties gereageerd (hierna kortweg geduid als: bedrijven). Hierbij gaat het bijvoorbeeld om zuiveldrinkproducenten (zowel producenten van dierlijke zuiveldrink als producenten van zuivelvervangers), frisdrankproducenten (zowel in brancheverband als bedrijven zelf), bierbrouwers, sapproducten, mineraalwaterproducenten, een agrarische coöperatie van telers van suikerbieten, en belangenbehartigers van deze sectoren. Tevens hebben VNO-NCW, MKB-Nederland, het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel, de Federatie Nederlandse levensmiddelen Industrie en Koninklijke Horeca Nederland gereageerd op de internetconsultatie. Ook internationale organisaties hebben gereageerd, zoals de *International Sweeteners Association* en *The European Plant-based Foods Association*. Ook een producent van sportdrankpoeders heeft gereageerd.

De reacties van de bedrijven zijn zeer uiteenlopend. Om te beginnen plaatsen veel bedrijven kritische opmerkingen over het uitgangspunt van een budgetneutrale omzetting. Zij wijzen erop dat de huidige tarieven in Nederland hoog zijn, ook in vergelijking met andere EU-landen. Dit geldt vooral na de verhoging die heeft plaatsgevonden per 1 januari 2024. Verder geeft een aantal bedrijven aan dat het naar

hun idee belangrijk is om náást dranken ook voedingsmiddelen te belasten op basis van suiker. Net als gezondheidsexperts en -wetenschappers wijzen ook sommige bedrijven erop dat een gedifferentieerde verbruiksbelasting slechts een onderdeel zou moeten vormen van een reeks aan maatregelen die nodig zijn om overgewicht te reduceren. Veel bedrijven spreken geen voorkeur uit voor een scenario. Bedrijven die wel hun voorkeur geven, kiezen voor het scenario dat qua tarieven het gunstigst uitpakt voor de producten die zijzelf produceren of waarvan zij de belangen behartigen.

Vanwege het uiteenlopen van de reacties en de sterke samenhang van de reacties met de bedrijfsactiviteit van het bedrijf dat reageert, is ervoor gekozen de reacties in dit deel vooral weer te geven in de vorm van citaten. Gezien het voorgaande is het bijvoorbeeld niet zinvol om de reacties te turven en een percentage weer te geven, zoals bij burgers is gedaan. De citaten staan cursief weergegeven.

Bedrijven hebben er in grote meerderheid voor gekozen om hun reactie openbaar te plaatsen op de website www.internetconsultatie.nl/contourenbriefverbruiksbelasting.

Verslag reactie bedrijven

Vraag 1: Suikerbelasting goed idee?

(Vindt u dat de overheid overgewicht en obesitas moet bestrijden door de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken voortaan te baseren op het suikergehalte van de drank? Hierdoor worden dranken die geen of weinig suiker bevatten goedkoper dan nu, en dranken die veel suiker bevatten duurder dan nu.)

De reagerende bedrijven geven in overgrote meerderheid aan het van belang te vinden dat overgewicht wordt teruggedrongen en onderschrijven het belang van suikerreductie daarbij. Veel bedrijven plaatsen opmerkingen over het uitgangspunt van budgetneutraliteit en de hoge opbrengst van de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken. Sommige bedrijven geven aan het onlogisch en onwenselijk te vinden om bij de omzetting naar een gedifferentieerde verbruiksbelasting vast te houden aan de budgettaire opbrengst die met de huidige belasting wordt behaald. Zij geven aan deze opbrengst na de verhoging per 1 januari 2024 hoog te vinden en dat deze hoge opbrengst het behalen van een gezondheidsdoelstelling bemoeilijkt.

Een aantal bedrijven geeft aan dat het naar hun idee belangrijk is om náást dranken ook voedingsmiddelen te belasten op basis van suiker. Ook wordt erop gewezen dat bij een gedifferentieerde verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken een forse tariefstijging zal plaatsvinden voor alcoholvrije dranken met veel suiker, wat niet houdbaar wordt genoemd voor zowel producenten als consumenten. Hierbij wordt gewezen op de kans van duurdere boodschappen en grenseffecten. Ook wordt erop gewezen dat belastingmaatregelen op verschillende producten niet altijd vergelijkbare effecten hoeven te hebben. Met andere woorden: een belastingverhoging- of verlaging op zuiveldranken kan in de winkel een ander effect hebben dan een belastingverhoging- of verlaging op frisdrank. Tevens wordt aangegeven dat kritisch moet worden gekeken naar het gezondheidseffect van herformulering van dranken (waarbij onder herformulering wordt verstaan het toevoegen van minder suikers of het veranderen van de portiegroottes).

(Het terugdringen van suikerconsumptie is in het belang van de volksgezondheid en ervaringen uit o.a. het Verenigd Koninkrijk hebben aangetoond dat differentiatie in verbruiksbelasting inderdaad bijdraagt aan het verder terugdringen van

suikerconsumptie) (Wij moedigen aan dat de overheid met begrijpelijke en op logica en wetenschap gestoelde initiatieven de volksgezondheid verbeterd. Onder het huidige systeem is dit jammer genoeg (nog) niet het geval.) (Daarnaast is het een feit dat consumenten vooral beschermd moeten worden tegen onzichtbare suikers/koolhydraten. Deze zijn niet beperkt tot dranken. Het zou om die reden beter zijn alle voedingsmiddelen die toegevoegde suiker bevatten te belasten én zichtbaar te maken dát ze belast zijn.) (Een belasting gebaseerd op het suikergehalte van producten kan bijdragen aan het stimuleren van suikerreductie, mits deze uitsluitend gezondheidsdoelstellingen centraal stelt en niet de schatkist.) (Sinds afgelopen januari is de verbruiksbelasting met 196% toegenomen ten opzichte van 2023. Een nog hogere heffing zal consumenten vooral over de grens drijven.) (Er bestaat een groot risico dat als er een lappendeken aan prijsmaatregelen in de supermarkt wordt toegepast, deze niet zal leiden tot gezondere keuzes, maar simpelweg tot duurdere boodschappen.)

Vraag 2 Alle suikers of alleen toegevoegde suikers?

(Vindt u dat de belasting moet gelden voor alle alcoholvrije dranken, ongeacht of die natuurlijke of toegevoegde suikers bevatten? Of moet de belasting alleen gelden voor dranken met toegevoegde suikers, met als gevolg dat de prijs voor deze dranken extra sterk stijgt?)

Producenten en belangenbehartigers van alcoholvrije dranken waaraan geen suiker is toegevoegd, zoals zuiveldrink en pure vruchten- en groentesappen, zijn zeer eenduidig in hun reactie: zij vinden dat alleen toegevoegd suiker moet worden belast. Dit standpunt wordt bijvoorbeeld ingenomen door producenten van dierlijk zuivel, (brancheverenigingen voor) sapproducten en (branchevereniging voor) bierbrouwers (in relatie tot alcoholvrij bier). Deze partijen wijzen erop dat het vaak niet mogelijk is om het suikergehalte van dranken waarin alleen natuurlijke suikers voorkomen, te verlagen. Ook wijzen zij op de gezondheidsaspecten van hun respectievelijke dranken. Zo geven zuivelproducenten aan dat zuivel in de Schijf van Vijf is opgenomen, en sapproducten dat pure vruchten- en groentesappen ook positieve gezondheidseffecten hebben. Zij wijzen daarbij op promotieonderzoek van dr. Floor Scheffers. Andere bedrijven wijzen er juist op dat natuurlijke suikers eenzelfde uitwerking op het lichaam hebben als niet natuurlijke suikers, en maken het punt dat de grondslag van de verbruiksbelasting zeer smal wordt als dranken zonder toegevoegde suiker van de belasting worden uitgesloten, "wat tot excessieve tarieven zal leiden". Bedrijven die pleiten voor het belasten van álle suikers wijzen daarbij ook op de voordelen die een dergelijk systeem heeft voor de implementatie van het systeem voor bedrijven. Ook wijzen zij erop dat een dergelijk systeem minder verwarring veroorzaakt bij consumenten.

(Dranken met natuurlijke suikers zouden uitgesloten moeten worden van deze belasting. Enerzijds gezien de gezondheidseffecten alsook gezien het feit dat deze dranken geen mogelijkheid hebben om de van nature aanwezige suikers te verminderen.) (Echter is het hierin belangrijk om onderscheid te maken tussen welke producten per definitie 'slecht' zijn en welke producten juist belangrijk kunnen zijn voor de gezondheid en prestaties van sporters.) (Wij zijn van mening dat een dergelijke belasting moet aansluiten op het bredere gezondheidsbeleid in Nederland, waarin de richtlijnen van het Voedingscentrum (Schijf van Vijf) centraal staan. Dranken die binnen de Schijf van Vijf passen, dienen te worden vrijgesteld van verbruiksbelasting: water, halfvolle en magere melk, karnemelk, en sommige plantaardige eiwitdranken. Andere dranken moeten op basis van het suikergehalte voor verbruiksbelasting worden aangeslagen.) (Daarnaast is een belasting die geldt voor alle non-alcoholische dranken gemakkelijker te implementeren en

handhaven. Er zal dan ook minder snel verwarring ontstaan bij consumenten over welke producten wel of niet belast worden.) (De contourenbrief neemt als uitgangspunt dat de totale opbrengst van de verbruiksbelasting hetzelfde moet blijven. Dit is een politieke keuze, die wat ons betreft losstaat van het feit dat een effectieve gedifferentieerde verbruiksbelasting zich alleen zou moeten richten op alcoholvrije dranken met toegevoegde suikers.)

Vragen 3 en 4: Welk scenario meeste voorkeur en welk scenario minste voorkeur?

Veel bedrijven maken opmerkingen over de hoogte van de tarieven, zowel bij de vraag welk scenario de meeste voorkeur heeft als bij de vraag welk scenario de minste voorkeur heeft. Zoals eerder genoemd maken bedrijven ook opmerkingen over de hoge budgettaire opbrengst van de huidige verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken en het uitgangspunt van een budgetneutrale omzetting. VNO-NCW en MKB-Nederland geven aan dat het wenselijk is eerst overeenstemming te bereiken over de budgettaire aspecten van de omzetting, alvorens een keuze te maken over mogelijke scenario's. Verder geldt dat belangenbehartigers en producenten van producten die in sommige scenario's wel worden uitgezonderd en in anderen niet, ervoor pleiten dat hun product wél wordt uitgezonderd. Belangenbehartigers van zuiveldranken en pure vruchten- en groentesappen wijzen hierbij vooral op de gezondheidseffecten van hun product. Ook bij deze vraag wijzen veel bedrijven op de voordelen die een eenvoudige regeling met zo min mogelijk uitzonderingen heeft voor hun bedrijfsvoering. Zij stellen dat een systeem met zo min mogelijk uitzonderingen makkelijker is te implementeren en minder verwarrend is voor consumenten.

(Maatregelen moeten niet in strijd zijn met gezondheidsbeleid zoals de Richtlijnen goede voeding, het Nationaal Akkoord Verbetering Productsamenstelling en de Schijf van Vijf. Zuivelproducten die binnen de Schijf van Vijf vallen, moeten te allen tijde buiten het reikwijdte van de prijsmaatregelen vallen.) (Maatregelen zouden geen consequenties moeten hebben m.b.t. de inname van essentiële voedingsstoffen.) (Scenario IVa en IVb hebben allebei de minste voorkeur: bij deze scenario's zal de beoogde doelstelling, het reduceren van suiker, niet behaald worden en zal er dus vrijwel geen gezondheidswinst worden behaald. Daarbij wordt de basis van dranken waarover wel belasting wordt geheven zeer smal, wat tot excessieve tarieven zal leiden.) (Ongeacht welk scenario gekozen wordt, is het van belang dat het hoogste tarief van de verbruiksbelasting niet hoger wordt dan het huidige tarief van de verbruiksbelasting (26,13 cent per liter). Dit tarief is reeds een verdriedubbeling t.o.v. 2023). (Wij pleiten voor zo min mogelijk uitzonderingen op de regel. Niettemin zou er voor mineraalwater een uitzondering kunnen worden gemaakt: deze groep is met de verdrievoudiging van de heffing op 1 januari jl. immers al uitgezonderd, waarbij opnieuw belasten inconsistent beleid oplevert.) (Daar komt vanuit belastingtechnisch oogpunt bij dat een eenvoudiger belastingstelsel vereist dat het aantal fiscale regelingen - uitzonderingen of kortingen op te betalen belastingen inclusief - zoveel mogelijk wordt beperkt. Hoe meer fiscale uitzonderingen, hoe complexer de uitvoering, het toezicht en de handhaving van deze belasting.)

Vraag 5 Bier altijd hoger belasten dan alcoholvrije dranken?

(Vindt u dat bier altijd hoger belast moet zijn dan alcoholvrije dranken, ook als die alcoholvrije dranken veel suiker bevatten? En maakt het daarbij voor u uit dat de accijns op alcoholhoudende bieren hierdoor omhooggaat?)

Veel bedrijven reageren redelijk neutraal op deze stelling, in de zin dat zij aangeven dat de discussie wat hen betreft nu over het tegengaan van suikerconsumptie via dranken gaat. Zo wordt een aantal keer opgemerkt dat de accijns op alcoholhoudende dranken in dit stadium losstaat van de besluitvorming over een gedifferentieerde verbruiksbelasting. Sommige bedrijven geven op deze vraag helemaal geen reactie. Andere bedrijven geven bij hun antwoord op deze vraag nogmaals aan dat het onwenselijk is dat de tarieven voor alcoholvrije dranken sterk stijgen. De vergelijking met de bieraccijns benadrukt hoe hoog de tarieven voor alcoholvrije dranken nu dreigen te worden, en dat is onwenselijk, zo wordt gesteld. De bedrijven die pleiten voor behoud van de huidige koppeling tussen de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken en het minimumbedrag in de bieraccijns, wijzen hierbij op het belang van het ontmoedigen van alcoholconsumptie voor het Nederlandse gezondheidsbeleid. (Belangenbehartigers van) bierbrouwers reageren negatief op het verhogen van het minimumbedrag in de bieraccijns. Zij wijzen er in hun reacties op dat de verschillen in accijnzen met de buurlanden het in toenemende mate moeilijk maken voor ondernemers in de grensstreken. Kleine brouwerijen geven aan dat de accijns voor hen sinds 1 januari 2024 al gemiddeld met 30% is gestegen als gevolg van een systeemwijziging die op dat moment inging. Ook stellen zij dat voor bier met alcohol al een hoger btw-tarief geldt dan voor alcoholvrije dranken (21% respectievelijk 9%).

(Op dit moment in de besluitvorming hoeft dit punt naar onzes inziens niet meegenomen te worden. Als de nieuwe belasting wordt ingevoerd moet het effect ervan op de consumptie van alcohol wel worden gemonitord.) (Het is essentieel dat alcoholvrije dranken niet nog zwaarder belast worden dan nu het geval is en de tarieven niet verder stijgen dan de huidige 26,13 cent liter. De vergelijking met de bieraccijns benadrukt hoe hoog de tarieven voor alcoholvrije dranken nu dreigen te worden, en dat is onwenselijk) (Het ontmoedigen van alcoholconsumptie is een van de pilaren van het Nederlandse gezondheidsbeleid. Als de koppeling behouden blijft betekent dit dat de opbrengsten uit alcoholaccijns zullen toenemen. Daarmee kan de tariefstelling in de verbruiksbelasting/suikertaks op alcoholvrije dranken enigszins worden beperkt) (Voor CRAFT leden en overige, veelal kleinere brouwerijen, is de accijns per 1 januari 2024 al gemiddeld met 30% gestegen als gevolg van een systeemwijziging (andere manier van accijns rapporteren) bij de belastingdienst/douane.) (De verschillen in accijnzen met onze buurlanden België (1,5 keer minder accijns) en Duitsland (4 keer minder accijns) maken het ondernemers in de, steeds breder wordende, grensstreek steeds lastiger.) (Nog meer stijging van de accijnzen is buitengewoon disproportioneel met negatieve economische gevolgen voor de brouwers en de maatschappij.)